

**НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни**

«СТАЛИЙ РОЗВИТОК БІЗНЕСУ (ESG)»

Затверджено на засіданні
кафедри прикладної економіки,
бізнес-інжинірингу та проєктного
менеджменту

Протокол № 1 від 01.09.2026 р.

УКЛАДАЧ(І):

- 1 Латишева Олена, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри прикладної економіки, бізнес-інжинірингу та проєктного менеджменту

ЗАТВЕРДЖЕНО

Завідувач кафедри

Ірина ШКРАБАК

1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1 Опис дисципліни

Дисципліна вільного вибору «Сталий розвиток бізнесу (ESG)» має на меті допомогти здобувачам освіти зрозуміти цілі, принципи та інструментарій сталого розвитку, дослідити його переваги для бізнесу, наявні перешкоди та ризики, а також способи їх подолання. Тематику і зміст дисципліни побудовано навколо ключових аспектів екологічних, соціальних та управлінських стратегій (Environmental, Social & Governance – ESG), що стосуються впровадження принципів сталого розвитку, відповідального підприємництва та гнучкого управління в сучасному бізнес-середовищі. Здобувачі освіти вчать досягати балансу між економічними, екологічними та соціальними аспектами бізнесу і розробляти стратегії, спрямовані на створення стійкого та відповідального бізнес-середовища підприємства з урахуванням актуальних трендів.

Практична спрямованість курсу полягає в опануванні порядку дій з включення сталого розвитку в операційну діяльність підприємства на засадах інструментарію business performance management (BPM), а також у розвитку навичок аналізу перешкод і перспектив реалізації ESG-програм з метою підвищення рівня задоволеності суспільства, власників бізнесу, працівників та інших стейкхолдерів. Під час навчання здобувачі освіти збирають і аналізують еколого-економічні дані, оцінюють ESG-ризики, розраховують показники доцільності та економічної ефективності екологічно спрямованих заходів, готують логіко-структурну матрицю (логфрейм) проекту сталого розвитку та будують моделі бізнес-процесів «AS IS» і «TO BE».

Особливість курсу полягає в тому, що здобувачі освіти отримують знання, які дозволяють зрозуміти основні поняття сталого розвитку і сутність ESG-стратегій, вивчити сучасні інструменти управління на шляху забезпечення бізнесом сталого розвитку з урахуванням чинних стандартів і нормативних вимог, оволодіти алгоритмами та процедурами управління для підвищення фінансової стійкості й економічної результативності, покращення показників екологічності процесів з урахуванням ESG-ризиків, підвищення рівня соціальної відповідальності, гнучкості та адаптивності управління бізнесом. Курс спирається на матеріали промислових підприємств, зокрема гірничо-металургійного комплексу України.

1.2 Пререквізити та обмеження

- не рекомендується обирати цю дисципліну, якщо раніше як дисципліну вільного вибору було обрано «Економіка та управління природоохоронною діяльністю та еколого-економічний аналіз»;
- знання категорійного апарату та базового інструментарію управління й економіки підприємства, необхідних для оцінювання умов конкретного бізнес-середовища, планування та моделювання економічних, екологічно спрямованих і соціально орієнтованих процесів;
- навички збирання, аналізу та інтерпретації даних у Microsoft Excel;
- наявність ноутбука, корпоративного облікового запису @mipolytech.education, особистого логіну та паролю в системі дистанційного навчання Moodle (для отримання або поновлення слід звернутися до куратора групи);
- наявність встановлених Microsoft Teams, Microsoft Word, Microsoft Excel, а також програм моделювання бізнес-процесів Microsoft Visio або Ramus Educational (консультацію щодо встановлення можна отримати у викладача).

1.3 Результати навчання з дисципліни

Основні результати навчання:

1. Пояснювати сутність, цілі та принципи концепцій сталого розвитку та ESG, розрізняти їх екологічну, соціальну та управлінську складові і використовувати Цілі сталого розвитку для оцінювання діяльності бізнесу.
2. Аналізувати ESG-програми бізнесу та інструментарій імплементації стратегії сталого розвитку з урахуванням регулювання в Європейському Союзі та Україні і вимог стандартів ISO 14001, ISO 14064-1, ISO 50001, ISO 26000, ISO 45001.
3. Збирати та систематизувати вимоги й еколого-економічні дані для планування заходів програм сталого розвитку з урахуванням засад корпоративної соціальної відповідальності, раціонального використання ресурсів, наявних і потенційних обмежень та ризиків у промисловості.
4. Обґрунтовувати заходи програм сталого розвитку в умовах обмеженості ресурсів, ризику та невизначеності, розраховуючи показники доцільності та економічної ефективності екологічно спрямованих заходів і застосовуючи аналіз «витрати – вигоди» (Cost-Benefit Analysis).
5. Застосовувати графоаналітичні методи та інструменти моделювання, планування, прогнозування й моніторингу, зокрема логіко-структурну матрицю (логфрейм) проєкту та моделі бізнес-процесів «AS IS» і «TO BE», для розроблення заходів впровадження ESG-програм.
6. Ідентифікувати й оцінювати ESG-ризики та визначати процедуру управління ключовими ESG-ризиками для конкретного сектору економіки з використанням підходів ISO 31000 і COSO ERM.
7. Розробляти порядок дій з включення ESG в операційну діяльність підприємства на засадах інструментарію business performance management, Agile- та Lean-управління з урахуванням вимог ESG-звітності та механізму CBAM.
8. Оцінювати реалістичність і прозорість ESG-звітів та виявляти ознаки гринвошингу (greenwashing).
9. Дотримуватися принципів академічної доброчесності під час виконання навчальних, проєктних і дослідницьких завдань та відповідально застосовувати результати роботи цифрових інструментів і технологій штучного інтелекту.
10. Ефективно взаємодіяти з учасниками команди під час розв'язання професійних завдань, аргументовано представляти результати досліджень і запропоновані рішення в усній та письмовій формах, брати участь у колективному прийнятті рішень.
11. Аналізувати інформацію з наукових, нормативних і статистичних джерел, критично оцінювати альтернативні варіанти розв'язання професійних задач та обґрунтовувати вибір рішень з урахуванням економічних, екологічних і соціальних чинників.
12. Використовувати сучасні цифрові технології та спеціалізоване програмне забезпечення (Microsoft Excel, Microsoft Visio або Ramus Educational, засоби візуалізації даних) для пошуку, аналізу, оброблення й візуалізації даних і розв'язання завдань забезпечення сталого розвитку бізнесу.

1.4 Організація курсу, форми та методи навчання

– Освітній процес будується як комбінація лекцій та самостійного вивчення навчального матеріалу на платформі Moodle – з одного боку, та проблемно орієнтованих семінарських і практичних занять з відпрацювання аналітично-розрахункових навичок – з іншого.

- Відвідування лекційних занять є бажаним, однак не обов'язковим; від здобувачів освіти очікується ознайомлення з матеріалом перед лекцією, що дозволить побудувати лекційне заняття у вигляді сполучення пояснень викладача та обговорення проблемних питань, які виникли під час підготовки до лекції.
- Семінари і практичні заняття передбачають аналіз умовно змодельованих ситуацій, розв'язання задач різних рівнів, розбір реальних кейсів за матеріалами відкритого доступу, підготовку та презентацію результатів досліджень за обраною проблематикою; їх відвідування є бажаним.
- Лабораторні роботи навчальним планом не передбачені.
- Від здобувача освіти потребується виконати індивідуальні завдання та модульні контрольні роботи у терміни, встановлені у розділі «Розподіл балів за контрольними точками та графік їх виконання».
- Оцінки за усні відповіді на практичних заняттях оголошуються наприкінці заняття; оцінки за письмові вправи, індивідуальні завдання та модульні контрольні роботи оголошуються в журналі оцінок Moodle протягом тижня після завершення терміну подання.
- З урахуванням поточної ситуації від учасників освітнього процесу очікується виконання вимог безпеки при сигналі «Повітряна тривога», санкції за залишення заняття або неявку на заняття не застосовуються.
- Офіційними каналами зв'язку є електронна пошта та MS Teams з використанням облікового запису @mipolytech.education.
- Опціонально доступні індивідуальні та групові консультації. З викладачем можна зв'язатися через електронну пошту, в чаті або в персональній розмові в MS Teams.
- Виробниче навчання та очні лабораторно-тренінгові сесії з дисципліни навчальними планами не передбачені.

1.5 Мова освітнього процесу

Українська (окремі джерела інформації, інфографіка та візуалізація матеріалів курсу – частково англійською).

2 ЗМІСТ НАВЧАННЯ

Змістовий модуль 1. Базові положення концепцій сталого розвитку бізнесу (Environmental, Social & Governance)

Тема 1. Сталий розвиток (sustainable development) та ESG-стратегії (environmental, social & governance) бізнесу: суть та ключові компоненти

Концепції сталого розвитку (sustainable development) та ESG (environmental, social & governance) для бізнесу: суть концепцій, подібність і відмінності, історія розвитку; принципи і кодекси поведінки для сучасного ведення бізнесу в контексті сталого розвитку. Цілі сталого розвитку та основні компоненти їх забезпечення. Національний огляд Цілей в Україні та світі.

Інструментарій ESG-регулювання в країнах Європейського Союзу та в Україні. ISO-стандарти.

Проектний підхід у системах ESG-управління: запуск, зміни, ініціативи. Особливості ініціації, планування та реалізації бізнесом і громадами проектів та програм сталого розвитку з урахуванням сучасних стандартів і світових трендів «зеленого курсу» розвитку. Проекти і програми впровадження бізнесом екологічно спрямованих (екологічно безпечних, ресурсоефективних, екодружніх) технологій як об'єкти еколого-економічного аналізу.

Інструментарій та процедура аналізу екологічних аспектів бізнесу; індикатори забезпечення сталого розвитку. Інструментарій моделювання екологічної складової сталого розвитку для вирішення конкретних природоохоронних задач у виробничій сфері. Базовий інструментарій підготовки логіко-структурної матриці (логфрейму) для проекту сталого розвитку; збирання даних для фреймворку екологічно спрямованого проекту.

Тема 2. Екологічні аспекти концепції сталого розвитку (ESG)

Основні екологічні проблеми, з якими стикається сучасний бізнес: зміна клімату, забруднення навколишнього середовища, виснаження та нестача природних ресурсів. Суть та особливості забезпечення екологічної складової сталого розвитку: організаційно-управлінська структура регулювання природоохоронних відносин і функції управління в природоохоронній сфері на різних ієрархічних рівнях; інструментарій державного екологічного управління, регулювання та менеджменту в Україні, в країнах Європейського Союзу та світі.

Огляд ключових регуляторних змін в ESG-звітності бізнесу щодо складової «Environmental (E)»: ISO 14001 – екологічний менеджмент; ISO 14064-1 – облік викидів парникових газів; ISO 50001 – енергетичний менеджмент. Системи управління ризиками: ISO 31000, COSO ERM. Підходи до відстеження та управління ESG-ризиками: методика їх ідентифікації, оцінювання, моніторингу та контролю.

Методи і інструменти управління екологічними аспектами бізнесу: особливості впровадження в промисловості екологічно спрямованих технологій, програм циркулярної економіки та проектів раціонального природокористування (використання відновлюваних джерел енергії, перероблення відходів, охорона біорізноманіття тощо). Збирання, систематизація і оброблення еколого-економічної інформації для аналізу ефективності природоохоронної діяльності підприємства.

Природні та виробничі ресурси: структуризація показників економічної (грошової) оцінки; аналіз ефективності їх використання; виявлення резервів їх оптимізації в умовах промислових підприємств, зокрема гірничо-металургійного комплексу. Аналіз витрат на природоохоронну діяльність та її вплив на операційну ефективність бізнесу. Витрати та вигоди екологічно відповідального виробництва.

Методика розрахунку показників доцільності і економічної ефективності екологічно спрямованих заходів в умовах сучасного бізнесу.

Процедура ініціації і планування заходів проєктів з природоохоронної діяльності; інструментарій управління комплексними діями щодо реалізації проєктів та програм сталого розвитку на засадах сучасних стандартів проєктного та грантового менеджменту.

Тема 3. Соціальні аспекти концепції сталого розвитку (ESG)

Ключові положення корпоративної соціальної відповідальності: основні соціальні проблеми, з якими стикається сучасний бізнес (соціальна відповідальність, трудові права, охорона праці та забезпечення безпеки виробництва). Методи і інструменти управління соціальними аспектами бізнесу: корпоративна соціальна відповідальність, соціальні програми для працівників, соціальні проєкти та програми; системи соціальної відповідальності ISO 26000, ISO 45001, ISO 30415, SA8000.

Особливості впровадження соціально орієнтованих проєктів та програм у бізнесі: дотримання трудових прав, забезпечення безпечних умов праці, підтримка місцевих громад.

Планування і реалізація заходів соціально та екологічно спрямованих проєктів. Процедура вибору джерел фінансування, бюджетування, моніторингу і оцінювання проєктів та програм сталого розвитку на засадах сучасних стандартів проєктного та грантового менеджменту. Аналіз «витрати – вигоди» (Cost-Benefit Analysis) та інші аспекти аналізу проєктів сталого розвитку для прийняття обґрунтованих рішень.

Змістовий модуль 2. Інструментарій та тренди забезпечення сталого розвитку (ESG-стратегії) в Україні та світі

Тема 4. Корпоративне управління: організаційно-управлінські аспекти ESG та кодекс поведінки

Компоненти та метрики корпоративного управління ESG. Заходи на засадах інструментарію business performance management (BPM), Agile- та Lean-управління; адаптація бізнесу до екологічно спрямованих та соціально орієнтованих змін, підвищення операційної ефективності для забезпечення сталого розвитку. Роль лідерства у впровадженні сталого розвитку бізнесу. Комунікація про прогрес бізнесу у досягненні Цілей сталого розвитку.

Кодекс поведінки ESG: забезпечення реалістичності та прозорості ESG-звітів, які висвітлюють результати та досягнення у сфері екології, соціальної відповідальності та корпоративного управління бізнесу в Україні та світі; сучасні тренди прояву та протидії гринвошингу (greenwashing) – оманливої тактики передачі хибного враження про екологічність продукції і бізнесу.

Алгоритм проведення аналізу екологічних ризиків, вигід та витрат у проєктах сталого розвитку на засадах сучасних стандартів проєктного та грантового менеджменту. Процедура прийняття обґрунтованих рішень під час впровадження проєктів та програм сталого розвитку з урахуванням адаптації бізнесу до нових екологічно спрямованих та соціально орієнтованих змін у ринкових умовах і законодавстві, а також за результатами моніторингу та оцінювання результатів проєктів і програм з природоохоронної діяльності.

Тема 5. Впровадження ESG-стратегії (екологічні, соціальні та корпоративні управлінські практики)

Суть, принципи та тренди переходу до «зеленої» економіки. Сучасні тренди екологічно спрямованих трансформацій бізнесу з урахуванням необхідності впровадження стратегій декарбонізації та з орієнтиром на формування обов'язкової

ESG-звітності в Україні та світі. Вплив впровадження ESG-стандартів та механізму CBAM на бізнес.

Впровадження ESG-стратегії (екологічні, соціальні та корпоративні управлінські практики): порядок дій з включення ESG в операційну діяльність підприємств для відповідності міжнародним стандартам в умовах вітчизняного бізнесу, зокрема гірничо-металургійного комплексу. Особливості впровадження проєктів сталого розвитку для відповідності ESG-стандартам в Україні і світі.

Побудова моделі наявного на підприємстві перебігу бізнес-процесів «AS IS» («ЯК Є») на підставі результатів аналізу бізнес-середовища та моделі бажаного (прогнозного) стану бізнес-процесів «TO BE» («ЯК БУДЕ») на підставі оцінювання відповідності екологічних умов завданням захисту, збереження та відновлення навколишнього середовища згідно з концепцією сталого розвитку; використання Microsoft Visio або Ramus Educational.

Тема 6. Напрями трансформації бізнесу для забезпечення сталого розвитку

Цифрова трансформація бізнесу для забезпечення сталого розвитку. Останні тренди та огляд прогресу бізнесу у досягненні Цілей сталого розвитку.

Проєкти майбутнього: бізнес у часи екотрансформацій. Екологічно спрямовані інновації, проєкти циркулярної економіки та програми соціальної відповідальності бізнесу в Україні та світі: умови, перешкоди та перспективи впровадження і регулювання заходів ESG-стратегій підприємств; механізми забезпечення раціонального використання ресурсів (у т. ч. проєктів «зеленої економіки» підприємств промисловості, енергозбереження гірничо-металургійного комплексу) з урахуванням змін у дозвільній документації бізнесу (закони, підзаконні акти, стандарти ISO, міжнародні угоди).

Інструменти забезпечення сталого розвитку: екологічне нормування, екологічний контроль, екологічний менеджмент, екологічний моніторинг, облік і звітність щодо охорони атмосферного повітря та водних ресурсів, правозастосовна і судова практика управління відходами. Практика застосування економічних інструментів екорегулювання (податки, збори, субсидії, торгівля квотами та ін.) для подолання глобальних економічних викликів і реалізації Цілей сталого розвитку в Україні та світі.

3 ОБСЯГ І СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Для варіанту вивчення дисципліни як вибіркової

№ з/п	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
		Усього	В т.ч.			
			Л*	П (С)	ЛР	СРС
Змістовий модуль 1. Базові положення концепцій сталого розвитку бізнесу (Environmental, Social & Governance)						
1.	Сталий розвиток (sustainable development) та ESG-стратегії (environmental, social & governance) бізнесу: суть та ключові компоненти	26	6	6		14
2.	Екологічні аспекти концепції сталого розвитку (ESG)	24	6	6		12
3.	Соціальні аспекти концепції сталого розвитку (ESG)	24	6	6		12
Змістовий модуль 2. Інструментарій та тренди забезпечення сталого розвитку (ESG-стратегії) в Україні та світі						
4.	Корпоративне управління: організаційно-управлінські аспекти ESG та кодекс поведінки	22	6	4		12
5.	Впровадження ESG-стратегії (екологічні, соціальні та корпоративні управлінські практики)	28	6	8		14
6.	Напрями трансформації бізнесу для забезпечення сталого розвитку	26	6	6		14
Усього годин		150	36	36		78

*тут і далі: Л – лекції, П (С) – практичні (семінарські) заняття, Лаб – лабораторні заняття, СРС – самостійна робота студентів.

** у разі, якщо конкретний бюджет часу для семестру вивчення дисципліни як вибіркової відрізняється від наведеного вище через різну кількість тижнів, в робочому порядку викладач може коригувати обсяг та зміст видів робіт

4 ПІДХОДИ ДО ОЦІНЮВАННЯ

4.1 Розподіл балів за контрольними точками та графік їх виконання

Вид КТ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	Всього
П(С)З								10									10		20
ЛР																			0
ІЗ									20									20	40
МКР									20									20	40
Всього																			100

* В разі, якщо кількість тижнів для різних освітніх програм або індивідуальних освітніх траєкторій відрізняється, то робочі графіки виконання контрольних точок розміщуються в системі управління навчанням Moodle

4.2 Зміст та вимоги до контрольних точок

Вид КТ	Опис КТ, порядок її проходження, засоби діагностики та критерії оцінювання
П(С)З	Оцінка за усну відповідь на практичному занятті оголошується наприкінці заняття і може бути оскаржена одразу ж; оцінка за письмову вправу оголошується в журналі оцінок Moodle після її перевірки і може бути оскаржена під час занять або індивідуальних консультацій до завершення семестру. Інструменти оцінювання: 1) усні відповіді під час розв'язання вправ і кейсів та обговорення проблемних ситуацій; 2) письмова вправа за обраною проблематикою дослідження (звіт із презентацією результатів), завантажена до відповідної контрольної точки модуля в Moodle. Критерії отримання балів за усну відповідь (максимум 2 бали за кожну відповідь): здобувач освіти дав пряму і релевантну відповідь на поставлене питання з обґрунтованим посиланням на теоретичний матеріал, стисло формалізував сутність проблеми за ситуацією, ідентифікував ключові складові і пріоритети вирішення та запропонував логічне розв'язання (1 бал); здобувач освіти виявив ініціативність у роботі над проблемою, логічно та структуровано виклав відповідь, продемонстрував здатність комунікувати в команді, вести дискусію, бути критичним і самокритичним (1 бал). Критерії отримання балів за письмову вправу (максимум 10 балів за модуль, детальний розподіл балів наведено в методичних вказівках [1, с. 22–24]): здобувач освіти підготував звіт із презентацією результатів дослідження за обраною проблематикою (проблемною ситуацією, вправою-кейсом) або обґрунтовану відповідь на поставлене на занятті питання, ідентифікував причини проблемної ситуації та запропонував логічне розв'язання, візуалізував результати огляду інструментарію сталого розвитку у вигляді прогностичної моделі, графіків, діаграм або інфографіки і представив результати на занятті.
ІЗ	Кожне індивідуальне завдання передбачає проведення дослідження за обраною проблематикою забезпечення сталого розвитку, підготовку письмового звіту у вигляді файлу *.docx або *.pdf і презентації результатів. Звіт і презентація розміщуються у відповідному розділі дисципліни в Moodle і перевіряються протягом тижня після завершення терміну подання. Оскарження оцінки може бути здійснене на останньому практичному занятті модуля. Критерії отримання балів (максимум 20 балів за кожне завдання, детальний розподіл балів наведено в методичних вказівках [1, с. 18–21]): звіт структуровано й оформлено згідно з вимогами, викладено діловим або науковим стилем; результати дослідження проаналізовано на підставі існуючих практик, теоретичних концепцій, статистичних даних, результатів прогнозування та розрахунків і візуалізовано у вигляді графіків, діаграм, моделей; сформульовано висновок і власне бачення вирішення проблеми та можливих перспектив; під час презентації здобувач освіти демонструє володіння термінологічним апаратом, орієнтується в проблематиці сталого розвитку бізнесу та аргументовано відповідає на запитання. Використання штучного інтелекту не забороняється за умови дотримання принципів академічної доброчесності: здобувач освіти відповідає за повноту і достовірність інформації, отриманої з використанням великих мовних моделей, та ідентифікує, яка частина відповіді отримана з використанням технологій ШІ, а що є його власним здобутком. Якщо відповідь, отримана з використанням ШІ, критично не переосмислена, не доповнена авторським баченням і не узгоджена з іншими частинами завдання, оцінка знижується (аж до 5 балів); очевидно неправдива інформація потребує доопрацювання.

Вид КТ	Опис КТ, порядок її проходження, засоби діагностики та критерії оцінювання
	Виявлення академічного плагіату, фабрикації чи фальсифікації даних є підставою для недопуску роботи до захисту й оцінювання в 0 балів.
МКР	МКР виконуються в Moodle під час практичного заняття (до 90 хвилин). В разі неявки або неможливості виконання МКР з поважних причин допускається відкриття виконання МКР за погодженням з викладачем в інший час асинхронно. Оскаржити оцінку можна після її оголошення, під час занять або індивідуальних консультацій до завершення семестру. Кожна модульна контрольна робота включає 20 тестових завдань множинного вибору з однією правильною відповіддю (максимум 20 балів). Тестове завдання оцінюється в 1 бал за повністю правильну відповідь і в 0 балів за її відсутність.

4.3 Форма підсумкового контролю. Порядок визначення підсумкової оцінки

Форма підсумкового контролю	Залік, тобто підсумкова оцінка вставляється як сума оцінок поточного контролю без проведення додаткових контрольних заходів
Умови допуску до підсумкового контролю	Якщо сума оцінок за поточний контроль за семестр становить менше 60 балів, необхідно відпрацювати відповідні види контролю поточної успішності до завершення теоретичного навчання
Порядок визначення підсумкової оцінки	– якщо протягом семестру за результатами поточного контролю здобувач освіти набрав менше 60 балів, то під час екзаменаційної сесії йому надається змога отримати/покращити власний результат з усіх видів поточного контролю, крім активності на навчальних заняттях; – в разі, якщо протягом семестру за результатами поточного контролю або в процесі покращення власних результатів здобувач освіти набрав 60 і більше балів, йому виставляється фактична сума балів і оцінка «залік», в іншому випадку – «незалік».

Відповідність між прийнятими в університеті шкалами оцінки наведена в таблиці.

Бальна шкала	Рівні	Характеристика	Традиційні шкали	
			Іспит	Залік
90-100	A	Студент демонструє видатний рівень досягнення запланованих результатів вивчення навчальної дисципліни, що засвідчують його безумовну готовність до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом	Відмінно	Залік
82-89	B	Студент виявляє вищий за середній рівень досягнення запланованих результатів вивчення навчальної дисципліни та готовності до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом, в його знаннях або діях присутні незначні помилки	Добре	
75-81	C	Студент виявляє середній рівень досягнення запланованих результатів вивчення навчальної дисципліни та готовності до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом, в його знаннях або діях присутні деякі значущі помилки		
67-74	D	Студент виявляє задовільний рівень досягнення запланованих результатів вивчення навчальної дисципліни та готовності до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом, в його знаннях або діях наявні суттєві помилки		
60-66	E	Наявні мінімально достатні для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом результати вивчення навчальної дисципліни	Задовільно	
35-59	FX	Низка запланованих результатів навчання не досягнуті. Рівень наявних результатів навчання є недостатнім для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом	Незадовільно	Незалік
0-34	F	Результати навчання відсутні або критично низькі		

4.4 Додаткові зауваження

– студент може оскаржити отримані оцінки в порядку, передбаченому Положенням про організацію освітнього процесу ([Нормативні документи : Polytechnic \(metinvest.university\)](#)) та Положенням про політику та процедури врегулювання конфліктних ситуацій ([Академічні політики : Polytechnic \(metinvest.university\)](#))

– оцінки, отримані за роботу на практичних заняттях не можуть бути відпрацьовані або покращені, окрім процедури оскарження, оцінки за інші види поточного контролю можуть бути покращені за індивідуальною домовленістю з викладачем;

– викладач не має права знижувати оцінку за індивідуальне завдання або модульну контрольну роботу, якщо вони не були складені вчасно, однак в разі, якщо така робота була оцінена пізніше, ніж момент завершення теоретичного навчання у семестрі, то відповідна оцінка не враховується у рейтингу здобувачів освіти;

– В разі, якщо дисципліна є обов'язковою для здобувача освіти, і він засвоїв повністю або частково відповідні програмні результати навчання під час отримання освіти на попередніх або такому ж рівні (дисципліни «Екологічний менеджмент», «Стратегія сталого розвитку», «Екологічна економіка», «Економіка природокористування», «Екологічна безпека» або тотожні за назвою та змістом дисципліни з питань управління охороною навколишнього природного середовища), то кредити та оцінка з дисципліни може бути перезарахована в порядку, передбаченому Положенням про організацію освітнього процесу ([Нормативні документи : Polytechnic \(metinvest.university\)](#)). Консультацію з даного питання можна отримати у викладача, куратора або гаранта освітньої програми, завідувача кафедри, за якою закріплено цю дисципліну;

– В разі, якщо здобувач освіти обрав цю дисципліну як дисципліну вільного вибору, не зважаючи на той факт, чи вивчалася вона раніше, оцінка та кредити з цієї дисципліни не перезараховуються;

– В разі, якщо здобувач освіти хотів би самостійно вивчити певні курси з проблематики дисципліни (наприклад, Coursera, Udey або інших платформ, в т.ч. платформ відкритих курсів вітчизняних та/або закордонних університетів), то 1) доцільно звернутися до списку рекомендованих вебресурсів або проконсультуватися з викладачем на предмет релевантності самосійтно знайденого освітнього ресурсу програмі дисципліни; 2) в разі успішності опанування такого курсу, яке підтверджується сертифікатом або іншим способом, такому здобувачу у порядку, визначеному Положенням про визнання результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті [Нормативні документи : Polytechnic \(metinvest.university\)](#), такі результати можуть бути зараховані замість оцінки з певної(их) контрольних точок;

– В разі, якщо здобувач освіти реалізував певний вид наукової роботи (тези, стаття, результативна участь у студентській олімпіаді тощо), працює за фахом / виконує професійні задачі, що відповідають предметній області дисципліни, то у порядку, визначеному Положенням про визнання результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті [Нормативні документи : Polytechnic \(metinvest.university\)](#), такі результати можуть бути зараховані замість оцінки з певної(их) контрольних точок.

– В разі, якщо здобувач освіти в рамках реалізації права на академічну мобільність опанував дисципліну з аналогічними результатами навчання як обов'язкову або вибірковою в іншому закладі вищої освіти, то в порядку, передбаченому Положенням про організацію освітнього процесу ([Нормативні документи : Polytechnic \(metinvest.university\)](#)) такі результати можуть бути визнані з перезарахуванням кредитів.

5 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

5.1 Базові джерела

1. Сталий розвиток бізнесу (ESG) : методичні вказівки до виконання практичних робіт та індивідуальних завдань / уклад. О. В. Латишева. Запоріжжя: ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «МЕТІНБЕСТ ПОЛІТЕХНІКА», 2025. 52 с. URL: <https://dspace.mipolytech.education/handle/mip/2145> (доступно з інституційного репозитарію Університету: <https://dspace.mipolytech.education/items/d65c7691-1943-467d-9057-056d81a70f32>).
2. Стратегія сталого розвитку: Європейські горизонти : підручник / І. Л. Якименко та ін. Київ: НУХТ 2022. 337 с. URL: https://rep.btsau.edu.ua/bitstream/BNAU/7990/1/strategiia_staloho.pdf/.
3. Стратегії сталого розвитку : навч. посіб. / В. В. Добровольський та ін. Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2021. 160 с. URL: <https://salo.li/53aaFBc>.
4. Управління сталим розвитком промислового підприємства: теорія і практика : колективна монографія / за ред.: В. Г. Воронкової, Н. Г. Метеленко. Запоріжжя : Видавничий дім «Гельветика», 2021. 588 с. URL: <https://salo.li/1e646a7>.
5. Європейський зелений курс: як зробити фінанси сталими? : навчальний посібник / за заг. ред. Гуляєвої Л.П., Олійника А.А.; Академія праці, соціальних відносин і туризму. Дніпро: Середняк Т. К. 2026. 146 с. DOI:10.6084/m9.figshare.32521806 URL: https://www.researchgate.net/publication/407412247_EVROPEJSKIJ_ZELENIJ_KURS_A_K_ZROBITI_FINANSI_STALIMI_Navcalnij_posibnik_2026.
6. Brunet N. D., Longboat S. Local Communities and the Mining Industry. Economic Potential and Social and Environmental Responsibilities. Abingdon: Routledge, 2023. 207 p. DOI: 10.4324/9781003182375.
7. Holappa L. Challenges and Prospects of Steelmaking Towards the Year 2050. Basel: MDPI, 2021. 242 p. DOI: <https://doi.org/10.3390/books978-3-0365-2776-5>. URL: https://mdpi-res.com/bookfiles/book/4795/Challenges_and_Prospects_of_Steelmaking_Towards_the_Year_2050.pdf?v=1722474127.

5.2 Додаткові джерела

8. Noviaristanti S., Ong Hway Boon. Sustainable Future: Trends, Strategies and Development : proceedings of the 3rd conference on managing digital industry, technology and entrepreneurship, (comdite 2022), Bandung, Indonesia, 24 May 2022. Abingdon : Routledge, 2023. 336 p. DOI: 10.1201/9781003335832.
9. Latysheva, O., Rovenska, V., Smyrnova, I., Nitsenko, V., Balezentis, T. and Streimikiene, D. (2020), Management of the sustainable development of machine-building enterprises: a sustainable development space approach, Journal of Enterprise Information Management, April 2020. Vol. 34 Issue 1. PP 328-342; URL: <https://www.emerald.com/insight/publication/issn/1741-0398/vol/34/iss/1>.
10. Latysheva, O., Rovenska, V., Smyrnova, I., Tripak M., Tepluk M.. Ensuring the operational efficiency of mining and metallurgical enterprises on the basis of sustainable development. Naukovyi Visnyk Natsionalnoho Hirnychoho Universytetu. №6. 2024, С. 200-206, URL: <https://doi.org/10.33271/nvngu/2024-6/200>; URL: https://nvngu.in.ua/jdownloads/pdf/2024/6/06_2024_Latysheva.pdf.
11. Zhironkin S., Cehlar M. Green Economy and Sustainable Development. Basel : MDPI, 2022. 361 p. DOI: <https://doi.org/10.3390/books978-3-0365-3222-6>. URL: https://mdpi-res.com/bookfiles/book/4995/Green_Economy_and_Sustainable_Development.pdf?v=1722474132.

12. Бараненко І. Декарбонізація промисловості в Україні. Зелені рішення як пріоритет корпоративної соціальної відповідальності: матеріали круглого столу (16 травня 2023 р. Дніпро), Дніпро. 2023. С. 20–29. URL: <https://philpapers.org/archive/VNHWLT.pdf#page=21>.
13. Бояринова К., Бичковська А. Проблеми та перспективи впровадження екологічних інновацій на підприємствах. Підприємство та інновації. 2020. № 14. С.19–24. DOI: <https://doi.org/10.37320/2415-3583/14.4>.
14. Венгерська Н. Формування зеленої корпоративної культури підприємств сталеварної промисловості в контексті смартизації та декарбонізації виробництва. Економіка та суспільство. 2023. № 56. 6 с. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-102>.
15. Впровадження технологічних процесів у сталеплавильному виробництві на принципах Індустрії 4.0 та сталого розвитку: проекти та програми. Науковий журнал для менеджерів природоохоронної діяльності «ECOBUSINESS. Екологія підприємства». Online. URL: <https://ecolog-ua.com> (доступно з бібліотеки в ТЕХНІЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА» за передплатою Університету – Metinvest Polytechnic.).
16. Губанова О. Р. Економіка природокористування : конспект лекцій. Одеса : Одеський державний екологічний університет, 2024. 119 с. URL: <http://eprints.library.odeku.edu.ua/id/eprint/13087/1/%D0%95%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D1%96%D0%BA%D0%B0%20%D0%BF%D1%80%D0%B8%D1%80%D0%BE%D0%B4.pdf>.
17. Гурочкіна В. В., Будзинська М. С. Циркулярна економіка: українські реалії та можливості для промислових підприємств. Економічний вісник. Серія: фінанси, облік, оподаткування. 2020. №5. С. 52–64. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/328113907.pdf>.
18. Еколого-економічний аналіз інвестиційних проектів : методичні вказівки до виконання розрахункової роботи для здобувачів вищої освіти спеціальності 051 «Економіка» освітньої програми «Економіка довкілля і природних ресурсів» всіх форм навчання / уклад.: Н. Т. Шадура-Никипорець, О. В. Мініна. Чернігів : НУЧП, 2021. 20 с. URL: <https://ir2.stu.cn.ua/server/api/core/bitstreams/40b27d33-f31e-4983-aab3-7c952fed1e2b/content>.
19. Еколого-економічний аналіз інвестиційних проектів. Тексти лекцій для здобувачів вищої освіти спеціальності 051 «Економіка» освітньої програми «Економіка довкілля і природних ресурсів» всіх форм навчання / уклад.: Н. Т. Шадура-Никипорець, О. В. Мініна. Чернігів : НУЧП, 2021. 123 с. URL: <https://ir2.stu.cn.ua/server/api/core/bitstreams/33c0cebc-deba-423e-9338-ccf980fae0b5/content>.
20. Клименко М. Проблеми та перспективи розвитку інструментів декарбонізації економіки України. Bulletin of Sumy National Agrarian University. 2022. № 1 (91). С.47–57. DOI: <https://doi.org/10.32782/bsnau.2022.1.7>.
21. Латишева О. В., Підгора Є.О., Касьянюк С. В., Візіров В.Е. Природно-техногенна безпека та екологічна безпека: суть, індикатори оцінювання, роль у формуванні стратегії національної безпеки держави. Економічний вісник Донбасу. 2020. №1(59). С.145-161. URL: https://scholar.google.com.ua/citations?view_op=list_works&hl=ru&hl=ru&user=OS7QJsMAAAAJ&pagesize=80&sortby=pubdate.
22. Латишева О.В. Дослідження потенціалу забезпечення конкурентоспроможності та перспектив сталого розвитку гірничо-металургійних компаній України в умовах війни та повоєнного відновлення. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Формування потенціалу економічного розвитку промислових підприємств» (Національний університет «Одеська політехніка», м.

Одеса, 05-06 червня 2025 року). Одеса, Одеська політехніка, 2025. С.131-134. URL: УДК 535.241.13.

23. Латишева О.В. Перешкоди впровадження ESG - програм та проєктів сталого розвитку в Україні та світі. Міжнародна науково-технічна конференція «MININGMETALTECH 2024 – Гірничо-металургійний комплекс: інтеграція бізнесу, технологій та освіти» (28–29 листопада 2024 року). Riga, Latvia : “Baltija Publishing”, 2024. Vol. 2. С.306-309, DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-506-8-215>.

24. Латишева О.В. Сучасний інструментарій проєктного менеджменту та управління змінами для успішної реалізації проєктів та програм сталого розвитку промислового комплексу України. Економічний вісник Донбасу. № 1 (79). 2025. С.63-68, DOI: [https://doi.org/10.12958/1817-3772-2025-1\(79\)-63-68](https://doi.org/10.12958/1817-3772-2025-1(79)-63-68).

25. Латишева О.В., Підгора Є. О., Касьянюк С.В., Неронова Л. О. Сучасний інструментарій моделювання, планування та регулювання заходів реалізації стратегії екологічно спрямованого інвестиційного розвитку підприємств країни. Економічний вісник Донбасу : науковий журнал. 2022. №1. № 1 (67). С. 76-85, DOI: [https://doi.org/10.12958/1817-3772-2022-1\(67\)-76-84](https://doi.org/10.12958/1817-3772-2022-1(67)-76-84).

26. Латишева О.В., Ровенська В.В., Смирнова І.І., Міхеев О.Ю. Дослідження соціальних та екологічних втрат від війни в Україні. Економічний вісник Донбасу. №2. 2022. С. 199 - 205, URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecvd_2022_2_23.

27. Латишева О.В., Смирнова І.І., Антонова В.І. Проблеми оцінювання соціальних та еколого-орієнтованих бізнес-процесів на підприємстві. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Міжнародні економічні відносини та світове господарство». Вип. №30. 2020. С.234, С.110-115 URL http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/30_2020ua/23.pdf.

28. Мельник О., Руда М. Циркулярна економіка: політика ЄС щодо сталого розвитку та конкурентоспроможності : ілюстрований конспект лекцій. European Commission. URL: https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/project-result-content/f4b18bb4-f3f2-4413-8207-5e4e37da2e52/Circular_Economy_EU_illustrative_handbook.pdf.

29. Орловська Ю. В., Чала В. С., Глущенко А. В. Політика ЄС щодо зеленої економіки та інновацій : підручник / під заг. ред. Ю. В. Орловської. Дніпро : ПДАБА. 2023. 193 с. URL: <https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2023/02/Pidruchnyk-Polityka-YES.pdf>.

30. Підвищення конкурентоспроможності ЄС: циркулярна економіка: монографія / за ред.: О. Є. Кузьміна, О. Г. Мельник, Н. І. Горбаль. Львів: Міські інформаційні системи, 2021. 190 с. URL: <https://lpnu.ua/sites/default/files/2021/pages/16673/monografiyalvivskapolitekhnika.pdf#page=90>.

31. Проривні технології в економіці і бізнесі (досвід ЄС та практика України у світлих III, IV і V промислових революцій) : навчальний посібник / за ред.: Л. Г. Мельника, Б. Л. Ковальова. Суми : Сумський державний університет, 2020. 180 с. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/79621/3/Proryvni_tekhnolohii.pdf.

32. Сокур М. Еко-інновації для сталого розвитку: сучасний стан, механізми фінансування та проєктна діяльність. Modeling the development of the economic systems. 2023. № 4. С. 84–91. DOI: <https://doi.org/10.31891/mdes/2023-10-11>.

33. Сокур М.І. та ін. Екологічна безпека та економіка: монографія, 2020. Кременчук: Вид-во: ПП Щербатих О.В.. 240 с. URL:(PDF) Екологічна безпека та економіка : монографія / М.І. Сокур, В.М. Шмандій, Є.К. Бабець, В.С. Білецький, І.Є. Мельнікова, О.В. Харламова, Л.С. Шелудченко. – Кременчук, ПП Щербатих О.В., 2020 – 240 с.

34. Тубольцев Л. Г., Чайка О. Л., Бабаченко О. І. Перспективи розвитку металургійного виробництва в Україні за рахунок використання нових технологій. Фундаментальні та прикладні проблеми чорної металургії. 2023. № 37. С. 4–25. DOI: <https://doi.org/10.52150/2522-9117-2023-37-4-25>.

35. Фаньо Д.М., Латишева О.В. Проекти підвищення операційної ефективності українських підприємств гірничо-металургійного комплексу як запорука сталого розвитку бізнесу (на прикладі Приватного акціонерного товариства "Інгулецький гірничо-збагачувальний комбінат"). Науковий Журнал Метінвест Політехніки. Серія: Технічні науки», № 3. С.223-235, DOI: <https://doi.org/10.32782/3041-2080/2025-3-30>.

36. Циркулярна економіка : навчальний посібник / укл.: Т. І. Шевченко та ін. Суми : Університетська книга, 2022. 220 с. URL: <https://repo.snau.edu.ua:8080/xmlui/handle/123456789/10468>.

37. Шевченко А. В. Стратегічні пріоритети екомодернізації у промисловості України у контексті подолання глобальних економічних викликів і реалізації цілей сталого розвитку. Проблеми економіки. 2021. № 4 (50). С. 79–84. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2021-4-79-84>.

5.3 Вебресурси

38. Навчально-методичний комплекс дисципліни. Курс «Сталий розвиток (Environmental, Social & Governance)». Електронна система дистанційного навчання MOODLE ТОВ ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА». URL: <https://learning.mipolytech.education/mc/index.php/usr/login/login>.

39. Аналітика гірничо-металургійного комплексу України. GMK center: веб-сайт. URL: <https://gmk.center/ua/analytics/>.

40. Законодавча база промисловості. URL: <https://mspu.gov.ua/zakonodavchabaza>.

41. Інтернет портал для управлінців. Розвиток бізнесу. Кейси з впровадження програм сталого розвитку. Sustainable development: ESG (environmental, social & governance). URL: <http://www.management.com.ua/>.

42. Міжнародний портал з енергозбереження в металургії. URL: <https://patriot-nrg.com/galuzi/metalurgiya>.

43. Міністерство з питань стратегічних галузей промисловості України. URL: <https://mspu.gov.ua/>.

44. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського: Ресурси бібліотеки. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.

45. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

46. Офіційний сайт Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України. URL: <https://mepr.gov.ua>.

47. Офіційний сайт Кабінету міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>.

48. Офіційний сайт Метінвест холдинг. Звіти Метінвест холдинг. URL: <https://metinvestholding.com/ua/responsibility/socialreports>.

49. Офіційний сайт Міністерства економіки України. URL: <http://www.me.gov.ua>.

50. Офіційний сайт Міністерства фінансів України URL: www.minfin.gov.ua.

51. Проекти енергозбереження: кейси за матеріалами веб-сайту PATRIOT-NRG. URL: <https://patriot-nrg.com/informaciyna-baza/proekty-z-energozberezhennya>.

52. Green steel. Що таке зелена металургія? Ресурси бібліотеки Green steel. URL: <https://greensteel.com.ua/zelena-metalurgiya/shho-take-zelena-metalurgiya/>.

53. Green Transition Trends for 2026. Greencode: insights, January 14, 2026, Helsinki, Finland. Greencode : websait. URL: <https://greencode.vc/insights/green-transition-trends-for-2026>.

54. The European Green Deal : Striving to be the first climate-neutral continent. European Commission : websait. URL: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en.

55. Corporate Social Responsibility and Environmental Management (2020-2023): Journal Citation Reports: web-sait Journal. URL: <https://onlinelibrary.wiley.com/journal/15353966>.

56. Ecology and Administration (2023). Unacademy: online learning platform. URL: <https://unacademy.com/content/upsc/study-material/public-administration/ecology-and-administration/>.

57. Green public administration can help prevent climate change. (2023). Council of Europe: web-sait. Strasbourg Cedex, France. URL: <https://www.coe.int/en/web/good-governance/-/green-public-administration-can-prevent-climate-change>.

58. Resources of the library of educational platforms EPA US: Environmental Protection Agency. Global Greenhouse. (2023). Online. URL: <https://www.epa.gov/ghgemissions/globalgreenhouse-gas-emissions-data>.

59. Sustainability leaders guide. Журнал лідера сталого розвитку: періодичне видання. Видавець: ТОВ «ОФІС СТАЛИХ РІШЕНЬ» (доступно з бібліотеки ТОВ ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «МЕТІНБЕСТ ПОЛІТЕХНІКА». URL: <https://mipolytech.sharepoint.com/sites/xn--80abaqzev6a7nc/Shared%20Documents/Forms/AllItems.aspx?id=%2Fsites%2Fxn--80abaqzev6a7nc%2FShared%20Documents%2F%D0%9F%D0%B5%D1%80%D1%96%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D1%96%20%D0%B2%D0%B8%D0%B4%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F%2FSustainability%20leaders%20guide&viewid=4127cadf-b1ba-4879-8169-d8d69ca294fb&csf=1&referrer=Yammer&referrerScenario=Feed%2EView&CID=e7e63286-0bde-4d18-909a-702e306eea7f&FolderCTID=0x012000B01ECF1EF3766F4C8DC819F93D7FCB3B>.

60. Журнал «ECOBUSINESS. Екологія підприємства»: : періодичне видання за 2022 -2026. Видавець: ТОВ «ТЕХ МЕДІА ГРУП». (доступно з бібліотеки ТОВ ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «МЕТІНБЕСТ ПОЛІТЕХНІКА». URL: ECOBUSINESS. Екологія підприємства).

61. Sustainable development: ESG (environmental, social & governance). Фахові періодичні видання (за спеціальностями). Ресурси бібліотеки ТОВ ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «МЕТІНБЕСТ ПОЛІТЕХНІКА». URL: <https://mipolytech.sharepoint.com/sites/xn--80abaqzev6a7nc>.

62. Sustainable development: ESG (environmental, social & governance). Resources of the library «Journal of Environmental Management». (2023). Online. URL: Special issues and article collections.

63. Sustainable development: ESG (environmental, social & governance). Resources of the library «Elsevier B.V.». Online. URL: <https://www.sciencedirect.com/journal/journal-of-environmental-management>.

64. Sustainable development: ESG (environmental, social & governance). Ресурси бібліотеки «Global Risk Management Institute» («GRM.institute»): офіційний сайт. URL: <https://grm.institute/blog/what-is-esg-and-why-its-important-for-risk-management/>.

65. Sustainable development: ESG (environmental, social & governance). Ресурси бібліотеки BPM (Розділ «ESG Advisory»): офіційний сайт. URL: <https://www.bpm.com/services/advisory/business-transformation/environmental-social-governance/>.

66. Sustainable development: ESG (environmental, social & governance). Ресурси бібліотеки наукового журналу «Harvard Business Review», офіційний сайт: [HarvardBusinessReview.com.](https://www.harvardbusinessreview.com/); https://dochangeright.com/developing-esg-strategy-is-hard-but-executing-it-is-even-harder/?gclid=Cj0KCQjw1OmoBhDXARIsAAAYGSFKigyDH0MrMvSoknJ1sd-SZahsAwBlTj991ILO2yUpB3km5SfETDUaAl4eEALw_wcB.

67. Sustainable development: ESG (environmental, social & governance). Ресурси бібліотеки Research4Life. URL: <https://www.research4life.org/> (доступно з бібліотеки Університету – Metinvest Polytechnic.).

68. Sustainable development: ESG (environmental, social & governance). Ресурси бібліотеки освітніх платформ Kortext, Investopedia, Techtarget, Corporate finance institute, PWC, MSCI, ED-ERA та ін. (доступні також з бібліотеки ТОВ ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА». – Metinvest Polytechnic.), URL: <https://metinvest.university/page/library>.

69. Grafiati : онлайн-генератор бібліографічних посилань за ДСТУ 8302:2015, APA та іншими стилями : вебсайт. URL: <https://www.grafiati.com/uk/>.

5.4 Вебкурси

70. Онлайн - курс «Вступ до проектів соціальних інновацій – від ідеї до сталого рішення». Ресурси бібліотеки платформи самоосвіти та саморозвитку Відкритого університету «ВУМ online». URL: <https://vumonline.ua/course/social-innovation-projects/>.

71. Онлайн-курс «Прозора енергетика». Ресурси бібліотеки освітніх платформ ED-ERA. URL: <https://study.ed-era.com/uk/courses/course/5127>.

72. Освітній онлайн-курс «Бізнес: Сталий розвиток», створений Мережею Глобального договору ООН в Україні в партнерстві з Мінцифри, 12 Goal та сталими бізнесами України. Матеріали Онлайн школи. URL: <https://business.diaa.gov.ua/courses/biznes-stalij-rozvitok>.

73. Онлайн-курс «Environmental Policy and Economics». Ресурси бібліотеки освітніх платформ «OCW.mit.edu» URL: <https://ocw.mit.edu/courses/14-42-environmental-policy-and-economics-spring-2011/>.

6 АКАДЕМІЧНІ ПОЛІТИКИ

Як член спільноти Технічного університету «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА» Ви маєте дотримуватися певних стандартів та академічної політики, зокрема Кодексу етики, Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти та працівників університету, Положення про врегулювання конфліктів, Антикорупційної програми тощо. Докладніше про академічні політики стосовно етичності поведінки, академічної доброчесності та протидію булінгу можна дізнатися за посиланням: [Академічні політики - Polytechnic \(metinvest.university\)](https://metinvest.university)

– **Академічна недоброчесність** у вигляді академічного плагиату; фабрикації; фальсифікації; списування; обману; хабарництва; необ'єктивного оцінювання; надання здобувачам освіти під час проходження ними оцінювання результатів навчання допомоги чи створення перешкод, не передбачених умовами та/або процедурами проходження такого оцінювання; впливу у будь-якій формі (прохання, умовляння, вказівка, погроза, примушування тощо) на педагогічного (науково-педагогічного) працівника з метою здійснення ним необ'єктивного оцінювання результатів навчання – прямо заборонено; і в разі виявлення – **відповідний захід контролю (контрольну точку) буде оцінено в 0 балів з наступним повідомленням декану факультету та голові комісії з академічної доброчесності Університету.**

– У разі надання здобувачам освіти під час проходження ними оцінювання результатів навчання допомоги чи створення перешкод, не передбачених умовами та/або процедурами проходження такого оцінювання; впливу у будь-якій формі (прохання, умовляння, вказівка, погроза, примушування тощо) на педагогічного (науково-педагогічного) працівника з метою здійснення ним необ'єктивного оцінювання результатів навчання студент може оскаржити процедури оцінювання за процедурами, передбаченими Положенням про організацію освітнього процесу.

– Матеріали в рамках курсу, захищені авторським правом, можуть бути використані лише здобувачами освіти, яким призначено цей курс, і лише для цілей, пов'язаних з цим курсом і не можуть поширюватися.

– Спілкування з однокурсниками та викладачем має бути професійним та ввічливим.

– Очікується, що Ви перевірятимете всі Ваші письмові повідомлення, включаючи поштові повідомлення та повідомлення у MS Teams на коректність змісту та мови.

– Використання ШІ не заборонене, разом з тим, воно має здійснюватися відповідально і з урахуванням «живих» політик щодо використання ШІ в Університеті: студент відповідає за повноту, вірогідність інформації, яка була згенерована/знайдена з використанням великих мовних моделей, здатний ідентифікувати у відповіді, яка частина інформації отримана з використанням технологій ШІ, а що є його власним здобутком/позицією.

– Університет прагне підтримувати середовище, вільне від дискримінації або дискримінаційних домагань, спрямованих на будь-яку людину або групу в межах своєї спільноти - здобувачів освіти, співробітників або відвідувачів.